

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:1951

av Johan Forssell m.fl. (M)

Sjukförsäkringsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett siffersatt mål för sjukpenningtalet och ohälsotalet bör införas i Sverige, och berörda myndigheter för att uppnå målet bör definieras, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälso- och sjukvårdslagen, i linje med den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag, ska innefatta krav på behandlings- och rehabiliteringsplanering för att återgå i arbete och krav på samverkan med arbetsgivare, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sjukskrivningarna ökar återigen. Utvecklingen drivs till stor del av ökande psykiska diagnoser och vi ser fortfarande stora skillnader i sjukfrånvaron mellan män och kvinnor.

Vi är oroade för att regeringen håller på att tappa kontrollen över sjukskrivningarna. När Alliansen lämnade regeringsmakten 2014 var 230 000 färre personer sjukfrånvarande än 2006. En genomsnittlig person i arbetsför ålder var borta från arbetet på grund av sjukdom i genomsnitt 13 färre dagar per år jämfört med 2006. Alla dessa framsteg håller nu på att raderas ut av regeringens politik.

Vi genomförde en sjukförsäkringsreform som aktivt strävade efter att hjälpa människor tillbaka till arbete. Den som var sjuk eller skadad och inte kunde arbeta skulle ha rätt till ersättning, vård och rehabilitering. Den som hade arbetsförmåga skulle få stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete.

Samtidigt som sjukfrånvaron ökar, om än från en betydligt lägre nivå än förra gången, börjar regeringen riva upp de strukturreformer som gjordes inom sjukförsäkringen. Vi kommer att presentera huvuddelen av våra förslag i en annan motion, men vill särskilt lyfta vissa frågor i denna motion.

Att avskaffa den bortre tidsgränsen är en mycket riskabel väg att gå. Först och främst drabbas de sjukskrivna som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden för gott. Skulle utanförskapet återigen öka kraftigt riskerar dessutom de ökade kostnaderna som följer i dess spår att äta upp resurser som skulle behövas till annat.

Såväl Försäkringskassan som Arbetsförmedlingen och Inspektionen för socialförsäkringen menar att tidsgränserna fyller en viktig funktion. Alla tre expertmyndigheterna är kritiska till regeringens förslag att avskaffa den bortre tidsgränsen.

Försäkringskassan har beräknat att kostnaderna för sjukpenningen kommer att öka från lite drygt 27,5 miljarder 2014 till nästan 40 miljarder 2018. Att i detta läge välja, som regeringen gör, att driva en politik som man vet kommer att öka sjukskrivningarna är djupt oansvarigt. Att göra det vid en tidpunkt när kostnaderna redan skenar är att riskera att undergräva statens ekonomi. Missköter man sjukförsäkringssystemet kan man välta ett helt lands ekonomi. Välskötta välfärdssystem uppmuntrar till arbete, sparande och dynamik. Misskötta urholkar tvärtom Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Under lång tid och stärkt av Alliansens sjukförsäkringsreformer sjönk ohälsotalet kraftigt, och trenden mot ett allt bredare utanförskap kunde brytas. Det var bra och nödvändigt av flera skäl, i synnerhet för att inte fler sjukskrivna skulle slås ut från arbetsmarknaden via förtidspensionering. Men reformerna bidrog också till en bättre offentlig ekonomi och byggde upp viktiga buffertar som rustade Sverige inför finanskrisen.

Den pågående utgiftsökningen i sjukförsäkringen måste mötas. Men inte genom att reformer som visat sig fungera rivs upp på grund av ideologisk närsynthet.

Försäkringskassans arbete har, tillsammans med de striktare reglerna för beviljande av förtidspension och tydliga tidsgränser i sjukförsäkringen, varit avgörande för att få ned nivåerna på sjukfrånvaron till en betydligt rimligare nivå. Men Försäkringskassans roll och uppdrag bör ytterligare förtydligas och förstärkas.

Moderaterna föreslår därför att ett siffersatt mål för sjukpenningtalet och ohälsotalet bör införas i Sverige och att berörda myndigheter för att uppnå målet bör definieras. Försäkringskassan bör få ett särskilt uppdrag att öka och förbättra den uppföljning och de kontroller som ska ske vid de uppsatta tidsgränserna, särskilt vid 90 och 180 dagar.

Sverige bör ha en låg och stabil sjukfrånvaro som inte varierar över konjunkturcykler eller samvarierar med andra faktorer än vad försäkringen är avsedd för. Det låga och stabila målet bör ligga i paritet med andra jämförbara länders sjukfrånvaro.

Försäkringskassan är en central aktör i måluppfyllelsen, men också Socialstyrelsen och landstingen är viktiga. Dessa myndigheter bör ges i uppdrag att ta fram en gemensam handlingsplan för att uppnå målet.

Hälso- och sjukvården har en central roll för att bryta långvarig sjukfrånvaro, men samspelet med sjukförsäkringen behöver förtydligas och förstärkas. Den grundläggande brist på samverkan som följer av att sjukvården och sjukförsäkringen finansiellt och organisatoriskt inte har några starka gemensamma intressen och mål, måste balanseras bättre än idag. Hälso- och sjukvården ska redan i dag ge stöd till sjukskrivna som behöver hjälp för att återgå i arbete eller studier, men detta uppdrag behöver förstärkas. I hälso- och sjukvårdspolitiken och de försäkringsmedicinska riktlinjerna, men också i forskning och tillsyn, bör återgång i arbete ingå som en parameter för framgång. Hälso- och sjukvårdens ansvar för att aktivt bidra till sjukskrivnas återgång i arbete bör förtydligas.

Moderaterna föreslår att hälso- och sjukvårdslagen, i linje med den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag, ska innefatta krav på behandlings- och rehabiliteringsplanering för att återgå i arbete och krav på samverkan med arbetsgivare, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Johan Forssell (M)

Lotta Finstorp (M)

Mikael Cederbratt (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Tina Ghasemi (M)